

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 32/14
Люксембург, 12 март 2014 г.

Решения по дела C-456/12 и C-457/12
О., В., S. и G./Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

Съдът изяснява правилата относно правото на пребиваване на гражданите на трети страни, членове на семейството на гражданин на Съюза, в държавата членка на произход на този гражданин

Директива 2004/38/ЕО предоставя на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства правото да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки¹. В това отношение нидерландският Raad van State (Държавен съвет) сезира Съда с две отделни преюдициални запитвания по четири дела относно отказа на нидерландските власти да предоставят право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза от Нидерландия.

Дело C-456/12: случаите на г-н О. и на г-н В.

Дело C-456/12 се отнася до откази за предоставяне на право на пребиваване в положение, при което гражданинът на Съюза се завръща в държавата членка, на която е гражданин, след кратки пребивавания в друга държава членка заедно със съответния член на неговото семейство.

Г-н О., нигерийски гражданин, сключва брак през 2006 г. с нидерландска гражданка и живее в Испания между 2007 г. и април 2010 г. През същия този период съпругата на г-н О. пребивава два месеца при съпруга си в Испания и редовно прекарва ваканциите си с него в тази страна.

Г-н В., марокански гражданин, от 2002 г. живее в Нидерландия с партньорката си, която е нидерландска гражданка. През 2005 г. той отива да живее в Белгия в апартамент, нает от неговата партньорка. Последната прекарва всеки уикенд с г-н В. в Белгия. През април 2007 г. г-н В. се завръща в Мароко и през юли 2007 г. сключва брак с въпросната нидерландска гражданка.

Тъй като г-н О. и г-н В. са членове на семействата на граждани на Съюза, запитващата юрисдикция иска да се установи дали правото на Съюза, по-конкретно член 21 ДФЕС и Директива 2004/38, предоставя на подобни граждани на трети страни право на пребиваване в държавата членка, на която гражданите на Съюза са граждани.

Съдът напомня най-напред, че член 21 ДФЕС и Директива 2004/38 не предоставят никакво самостоятелно право на гражданите на трети страни. Предоставените на подобни граждани евентуални права на пребиваване са производни на упражненото от гражданин на Съюза право на свободно движение.

По-нататък той констатира, че Директива 2004/38 не предоставя никакво производно право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза, който пребивава в държавата членка, на която е гражданин. Всъщност Директива 2004/38 се прилага само когато гражданин се движи или пребивава в държава членка, различна от тази, на която е гражданин.

¹ Директива на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

Що се отнася до въпроса дали член 21 ДФЕС предоставя подобно производно право на пребиваване, Съдът обяснява, че отказът да се признае производно право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза, може да накърни правото на свободно движение на последния гражданин, гарантирано с тази разпоредба на Договора. Всъщност гражданин на Съюза би могъл да бъде разубеден да напусне своята държава членка на произход, ако не е сигурен, че ще може при завръщането си в тази държава членка да продължи семейния живот, който е развил или укрепил в друга държава членка. При все това подобна пречка възниква само когато пребиваването в приемащата държава членка има ефективен характер, тоест когато отговаря на изискванията на разпоредбите на Директива 2004/38 относно право на пребиваване за повече от три месеца.

Следва, че когато по силата и при спазването на разпоредбите на Директива 2004/38 относно право на пребиваване за повече от три месеца, гражданин на Съюза е пребивавал ефективно в друга държава членка и когато по този повод е развил или укрепил семеен живот в тази държава, полезното действие на член 21 ДФЕС налага семейният живот, който този гражданин е водил в приемащата държава членка, да може да бъде продължен при завръщането му в държавата членка на произход. Това предполага в подобно положение да се признае производно право на пребиваване на члена на семейството, гражданин на трета страна.

Условията за предоставяне на подобно производно право на пребиваване на основание член 21 ДФЕС по принцип не би трябвало да са по-стриктни от предвидените в Директива 2004/38 за предоставянето на производно право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на този гражданин на Съюза, който е упражнил своето право на свободно движение, като се е установил в държава членка, различна от тази, на която е гражданин. Всъщност, макар Директива 2004/38 да не предвижда случай на завръщане на гражданина на Съюза в държавата членка, на която е гражданин, тя трябва да се приложи по аналогия, доколкото и в този случай гражданинът на Съюза представлява референтното лице, за да може на гражданин на трета страна, член на семейството на този гражданин на Съюза, да се предостави производно право на пребиваване.

Колкото до това дали от кумулативното действие на различните пребивавания с кратка продължителност в приемащата държава членка може да възникне производно право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза, при завръщането на този гражданин в държавата членка на произход, Съдът напомня, че единствено от пребиваване, отговарящо на условията, предвидени с разпоредбите на Директива 2004/38 относно пребиваването за повече от три месеца, може да възникне производно право на пребиваване при завръщането. Той подчертава, че дори и разглеждани заедно, пребивавания с кратка продължителност (като уикенди или ваканции, прекарани в държава членка, различна от тази, на която гражданинът на Съюза е гражданин) не отговарят на това условие.

Впрочем Съдът отбелязва, че г-н В. е придобил качеството на член на семейството на гражданин на Съюза след пребиваването на своята партньорка в приемащата държава членка. Гражданин на трета страна, който обаче не е имал, поне през част от периода на неговото пребиваване в приемащата държава членка, качеството на член на семейството на гражданин на Съюза, не е могъл да се ползва в тази държава от производно право на пребиваване по силата на Директива 2004/38. При тези условия този чужд гражданин не може да се позове на член 21 ДФЕС, за да изведе производно право на пребиваване при завръщането на въпросния гражданин на Съюза в държавата членка, на която е гражданин.

Въз основа на гореизложеното Съдът постановява, че в положение, при което гражданин на Съюза е развил или укрепил семеен живот с гражданин на трета страна по повод на ефективно пребиваване по силата и при спазване на разпоредбите на Директива 2004/38 относно право на пребиваване от повече от три месеца в държава членка, различна от тази, на която е гражданин, разпоредбите на същата тази директива се прилагат по аналогия,

когато посоченият гражданин на Съюза се завърне с въпросния член на неговото семейство в държавата членка на произход.

Дело C-457/12: случаите на г-жа S. и на г-жа G.

Подобно на дело C-456/12, дело C-457/12 се отнася до отказа на нидерландските власти да предоставят право на пребиваване на член на семейството на нидерландски граждани. При все това, за разлика от дело C-456/12, засегнатите граждани на Съюза не са пребивавали с члена на тяхното семейство в държава членка, различна от тази, на която са граждани.

Г-жа S. е украинска гражданка. Тя желае да може да пребивава при зет си, който е нидерландски гражданин. Г-жа S. изтъква, че се грижи за внука си. Зет ѝ пребивава в Нидерландия, но в рамките на трудовата си дейност при нидерландски работодател пътува поне един път седмично до Белгия.

Г-жа G., перуанска гражданка, сключва брак през 2009 г. с нидерландски гражданин. Последният живее в Нидерландия, но работи за белгийско предприятие. В рамките на тази трудова дейност той пътува ежедневно от Нидерландия до Белгия и обратно.

В този контекст Raad van State иска да се установи по същество дали правото на Съюза предоставя производно право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза, когато последният пребивава в държавата членка, на която е гражданин, но редовно пътува до друга държава членка в рамките на своята професионална дейност.

Съдът потвърждава, че в положенията, посочени в дело C-457/12, гражданите на Съюза попадат в приложното поле на свободата на движение на работниците, гарантирана с член 45 ДФЕС. Всъщност всеки гражданин на Съюза, който в рамките на трудов договор упражнява професионална дейност в държава членка, различна от тази, в която пребивава, спада към приложното поле на тази разпоредба.

По-нататък Съдът обяснява, че полезното действие на правото на свободно движение на работниците може да изисква предоставянето въз основа на член 45 ДФЕС на производно право на пребиваване на гражданин на трета страна, член на семейството на работника — гражданин на Съюза, в държавата членка, на която последният е гражданин.

Така запитващата юрисдикция има задачата да провери дали във всяко от положенията, разглеждани по дело C-457/12, предоставянето на производно право на пребиваване на съответния гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза, е необходимо, за да се осигури на последния ефективното упражняване на правата, които той черпи от член 45 ДФЕС. Според Съда обстоятелството, че съответният гражданин на трета страна се грижи за детето на гражданина на Съюза, може да представлява релевантен елемент, който трябва да се вземе предвид при преценката дали отказът да се предостави право на пребиваване на този гражданин на трета страна може да има разубеждаващо действие върху ефективното упражняване на правата, които засегнатият гражданин на Съюза черпи от член 45 ДФЕС. При все това фактът, че явно би било желателно за детето да се грижи гражданинът на трета страна, възходящ по пряка линия на съпруга на гражданина на Съюза, сам по себе си не е достатъчен, за да се констатира подобно разубеждаващо действие.

Следователно член 45 ДФЕС предоставя на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданин на Съюза, производно право на пребиваване в държавата членка, на която последният е гражданин, когато същият гражданин пребивава в тази последна държава, но редовно пътува до друга държава членка в качеството си на работник по смисъла на посочената разпоредба, доколкото отказът да се предостави подобно право на пребиваване има разубеждаващо действие върху ефективното упражняване на правата, които въпросният работник черпи от член 45 ДФЕС, което националната юрисдикция има задачата да провери.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708